

Hüseyin Bey (Gökçelik) (1867-1933)

I. Dönem Elazığ Milletvekili.

Hüseyin Bey, Elazığ ili merkeze bağlı eski adı Milikan yeni adı Gözpinar köyünde 1867 (1283)'de dünyaya geldi. Babasının adı Mehmet, annesinin adı ise Fatma'dır. Babası Mehmet Efendi Nevruzoğulları ailesine mensuptur. Özel öğrenim gördü. Evli olup, Fatma, Zekiye, Münire, Mevlüde ve Nevres adında beş çocuğa sahiptir. Ailesinin bir kısmı Yıldızhan, bir kısmı Gökçelik, bir kısmı da Hanağası soyisimlerini almışlardı.

Memuriyeti 26 Temmuz 1886'da İstanbul Polis Müdürlüğü 8. Bölük Polis Neferliği'ne atanması ile başladı. 17 Mayıs 1888'de çavuşluk rütbesine yükseldi. 25 Ocak 1892'de Mâmuretü'l-aziz Vilayeti 3. Sınıf Komiserliği'ne tayin edildi. 1 Aralık 1896 yılında 2. Sınıf Komiser olarak görevine devam etti. 1 Ağustos 1904'te Erzurum 2. Komiserliği'ne atandı. Daha sonra 26 Ekim 1905'te Bingazi, 3 Mayıs 1908 tarihinde Sivas, 1 Ekim 1909'da yeniden Mâmuretü'l-aziz 2. Komiserliği'ne ataması yapıldı. 6 Ocak 1910'da Diyarbakır Başkomiserliği'ne atandı. 1 Eylül 1910-27 Şubat 1912'de görevden alındı. Bir süre memuriyetten uzak kaldı. 1 Nisan 1912'de yeniden devlet görevine Bitlis Polis Müdürü olarak başladı. Ancak 1 Kasım 1912'de yeniden görevden alınsa da 14 Ağustos 1914'de Diyarbakır Polis Müdürü olarak göreve tekrar başladı. Daha sonra Elazığ Milletvekili seçildi ve 20 Mayıs 1920'de Meclis'e girdi. 22 Eylül 1920'de Ankara İstiklal Mahkemesi Üyeliği görevine atandı. Bu görevi 31 Temmuz 1922'ye kadar devam etti. 1923 seçimlerine Müdafaa-i Hukuk Grubu'ndan aday gösterildi. Temmuz 1923'te TBMM'nin ikinci dönem seçimlerinde 347 oy alarak, ikinci dönemde de Elazığ milletvekili seçildi. 11 Ağustos 1923'de Meclise katıldı ve 12 Ağustos'ta mazbatasını onaylandı. İstida, Posta ve Telgraf, Ziraat, Lâyiha, Nafia, Memurin Encümeni Mahsus komisyonlarında ve Memurin Muhâkemât Heyeti'nde çalıştı. 3 Kasım 1926'da Meclis'in tebriklerini Cumhurbaşkanı'na sunan heyette yer aldı. TBMM'nin üçüncü dönem için yapılan seçimlerine katıldı. 502 oy alarak Elazığ milletvekili olarak üçüncü kez seçildi. 5 Eylül 1927'de mazbatasını aldı. 1 Kasım 1927'de mazbatasını onaylandı. Bu dönemde ise Meclis hesaplarını Tetkik ve Sayıştay Komisyonları'nda çalıştı. 1931 seçimlerinde 458 oy alarak dördüncü kez Elazığ milletvekili seçildi. 4 Mayıs 1931'de Meclis'e katıldı. Olağanüstü ve İçişleri Komisyonu'nda görev aldı.

Birinci dönem milletvekilliği görevi sırasında; "Malatya Mebusu Hacı Garip Ağa'nın intihap mazbatasına dair mazbataları Tetkik Encümeni mazbatasını münasebetiyle sözleri", "Muvakkat bir temyiz heyeti teşkiline dair kanun münasebetiyle sözleri", "Kütahya livası muallimlerinin maaşâtına dair tahrir münasebetiyle sözleri", "16 Mart 1336 tarihinden itibaren İstanbul Hükümeti'nce akdedilen bilcümle mukavelât", "Ukudât ve sairinin keenlemyekün addine dair kanun münasebetiyle sözleri", "Seyyar jandarma müfrezeleri teşkiline dair kanun lâyihası münasebetiyle sözleri", "Bazı mebusların istifa ettiklerine ve bazılarının da vefat ettiklerine dair tebliğat münasebetiyle sözleri", "Memur mebuslardan bir kısmının memuriyetinin baki kaldığına, diğer bir kısmının yerlerine başkalarının tayin olduğuna dair tahrir münasebetiyle sözleri", "Müdafaai Milliye teşkilatının takviyesi hususunda alınacak tedâbirin bir celse-i hafiyede

müzakeresine ve İcra vekillerinden istizah edilmesine dair takrirler münasebetiyle sözleri”, “Dahiliye Vekili Cami Bey’in, istifanamesi münasebetiyle sözleri”, “Dahiliye Vekili Hakkı Behiç Bey’in istifanamesi münasebetiyle sözleri”, “Kurban Bayramı’nda kesilecek kurban bedelâtının cephelere gönderilmesi hakkındaki takrir münasebetiyle sözleri”, “Baltalık Kanunu münasebetiyle sözleri”, “Erzurum Mebusu İsmail Bey ile rüfekasının, Ermenistan sulh şeraiti hakkında istizah takriri ve Hariciye Vekaleti Vekili Muhtar Bey’in cevabı münasebetiyle sözleri”, “Teşkilatı Esasiye Kanunu münasebetiyle sözleri”, “İstiklal Marşı münasebetiyle”, “İstanbul Vilayeti Kanununun 4.ve 5. maddelerinin tadiline dair kanun teklifinin reddi hakkındaki Lâyiha Encümeni mazbatası münasebetiyle”, “Bütçeler üzerinde yapılan tenkihâtın 1 Temmuz 1337 tarihinden itibaren mamulünbih olması hakkındaki Muvâzene-i Maliye Encümeni mazbatası münasebetiyle”, “Mükellefiyeti ziraiye hakkındaki kararın geri alınmasına dair takrir ve mazbata münasebetiyle”, “Dersim Mebusu Hasan Hayri Bey’in, Elaziz Vali-i sâbık Abdülkadir Bey ile Jandarma Kumandanı Hamdi Bey hakkında istizah takriri münasebetiyle”, “Beşer sene küreğe mahkum İslahiyeli Kuru Haliloğlu Abdullah ve rüfekası hakkındaki Adliye Encümeni mazbatası münasebetiyle”, “Rüsumat İdaresi’nce müsadere edilen kaçak eşya hakkındaki kanun lâyihası münasebetiyle”, “Keskin Hastanesi Hesap Memuru Cemal Efendi’nin affı hakkındaki istidasına dair Adliye Encümeni mazbatası münasebetiyle”, “Kastamonu Mebusu Abdülkadir Kemali Bey ile 114 arkadaşının Meclis’in Ankara’dan başka bir mahalle nakline dair takrirleri münasebetiyle sözleri”, “Avrupa’dan Ankara’ya avdet etmemiş olan Aydın Mebusu Cami Bey hakkındaki Divan-ı Riyaset kararı münasebetiyle”, “Kurtarılan yerlere fevkalade heyetler izamı hakkındaki kanun teklifi münasebetiyle (Menhubat komisyonlarının sureti teşekkülü hakkında kanun)”, “Zapt-ı sâbık hakkında, Konya Mebusu Abdülhalim Çelebi Efendi’nin, şimendiferler umuru hakkındaki istizah takriri münasebetiyle”, “İdare-i kura ve nevâhi kanunu münasebetiyle”, “Elaziz Sıhhiye Müdürü Ferruh Niyazi Bey hakkındaki suali münasebetiyle”, “Memâlik-i müstahlasada işgal müddetince mahkemelerden sadır olan hükümler hakkındaki kanun lâyihası münasebetiyle”, söz almıştır.

Birinci dönemde Hüseyin Bey’in verdiği takrir ve teklifler ise şunlardır: “Zabıt ceridelerinin teksiriyle satılmasına dair”, “Dersim Sancağı’nda bazı kaza kaymakamlıklarına tayin edilen aşâir rüesası hakkındaki tayin muamelesinin tehir edilmesine dair”, “Elaziz Numune Mektebi öğretmenleri ile ilgili sözlü soru önergesi, nahiye müdürlerinin ahali tarafından intihabına dair”, “Damat Ferid Hükümeti zamanında Dersaadet Divanı Harbi Örfisi’nde verilen hükümlerin keenlemyekün addolunmasına dair”, “İngilizler tarafından tevkif ve nefvedilen zevata muavenet hakkında”, “Bolu’da şehit edilen Binbaşı İhsan Bey’in ailesine maaş tahsisi hakkında”, “İstanbul Vilayeti Kanunu’nun dördüncü ve beşinci maddelerinin tadili hakkında”.

Hüseyin’in Bey ikinci dönem milletvekilliği süresince; “Geçen Meclis’ten müdevver evrakın yeniden tetkik edilmesine dair takrir ve encümen mazbatası münasebetiyle”, “Yozgat Darulmuallimini’nin seddi esbâbına dair Maarif Vekâleti’nden olan sual ve istizah takrirleri münasebetiyle”, “Divân-ı Muhasebat Reisi Evvel Reisisânî namzetleri hakkındaki mazbata münasebetiyle”, “Divân-ı Muhasebat Reisisânî Salih Vahid Bey’in Muhasebât-ı Umumiye Müdüriyeti Umumiyesi’ne tayinine müsaade olunmasına dair Maliye Vekaleti’nden mevрут tezkere münasebetiyle”, “Rize vilayeti ile Borçka kazasında fındık, portakal, limon, mandalina ve çay yetiştirilmesi hakkında Lazistan Mebusu Esat Bey’in, teklifi kanunisi münasebetiyle”, “İstanbul Baro Reisi Lutfi Fikri Bey’in, affı hakkındaki istidası ve affına dair Adliye Encümeni mazbatası münasebetiyle”, “İstanbul işgali zamanında İngiliz amaline hizmet etmesinden idama mahkum iken Sakarya Muharebesi’ne iştirak ederek ifâ-yı hüsnü hizmet ettiğinden dolayı cezası on beş sene küreğe tenzil edilen Topçu Yüzbaşı Hakkı Efendi’nin lüzumu tahliyesine dair Adliye Encümeni mazbatası münasebetiyle”, “Belediye vergi ve resimleri hakkındaki kanun lâyihası münasebetiyle”, “Köy Kanunu lâyihası münasebetiyle”,

“Hilafetin ilgasına ve Hanedanı Osmaninin Türkiye haricine çıkarılmasına dair Urfa Mebusu Şeyh Saffet Efendi ile elli üç refikinin teklifi kanunisi münasebetiyle”, “Teşkilât-ı Esasiye hakkında Kanunu Esasi Encümeni teklif ve mazbatası münasebetiyle”, “Divân-ı Muhâsebât azaları intihabı münasebetiyle”, “Bozok Mebusu Ahmet Hamdi Bey’in, Umuru Belediyeye Ait Ahkâmı Cezaiye Hakkındaki Kanun’un altıncı maddesinin tadiline dair teklif-i Kanuniyesi münasebetiyle” söz almıştır.

Hüseyin Bey’in ikinci dönem milletvekilliği sırasında verdiği takrir ve teklifler ise şunlardır: “Dr. Reşid Bey merhumun ailesine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisi hakkındaki kanun lâyihası Muvazenei Maliye Encümenince bir karara raptedilmemiş olduğundan Heyeti Umumiyece intacı hakkında”, “Elaziz-Erzincan yolunun turuku umumiye meyanına ithaline dair”, “Elaziz Vilayeti’nde münasip mahallere motor vaz edilerek arazinin iskâsı hakkında”, “Elaziz’in asiler tarafından işgalinde eşyaları yağma edilen zabitan zararlarının şimdilik hükümet tarafından tazmini hakkında”, “Elaziz Vilayeti’nde münasip mahallere motor vaz edilerek arazinin iskâsı hakkında evvelce verdiği temenni takriri icabının icrasında Ziraat ve Nafia Vekaletlerince tereddüt edilmekte olduğundan muktezasını Meclisçe tayinine dair”, “Elazığ’da parçalarının bozuk olması nedeniyle iki yıldan beri gayri faal bir vaziyette bırakılan artezyen makinesinin faal hale getirilmesi”, “Elazığ’da terk edilmiş bir vaziyette duran ipek ve iplik fabrikasının işletilmeye başlatılması”, “Elaziz-Keban-Arapkir-Kemaliye-Erzincan yolunun turuku umumiye meyanına ithaline dair”, “Hüseyin Bey ve yüz dört refiki, Çorum Mebusu merhum Ferit Bey’in ailesine hidemât-ı vataniye tertibinden maaş tahsisi hakkında”, “Milli Mücadele’ye iştirak etmeyen memurlarla ilgili kanuna bir madde ilavesiyle ilgili olarak kanun teklifi”.

Üçüncü dönem Meclis çalışmaları sırasında Hüseyin Bey sadece belediye vergi ve resimleri kanununun 20. maddesinin tadiline dair teklifi kanuni münasebetiyle, söz almıştır.

Üçüncü dönem Meclis çalışmalarında verdiği takrir ve teklifler ise şunlardır: “Mücadele-i Milliyeye iştirak etmiyen memurin hakkındaki kanuna bir madde ilavesine dair olan teklifi kanunisinin iadesi hakkında”, “Mücadele-i Milliyeye iştirak etmeyen memurin hakkındaki kanuna bir madde ilavesine dair”, “Elaziz mebusu müteveffa Muhittin Bey’in kerimesi Faika Hanım’a hidemât-ı vataniye tertibinden maaş tahsisi hakkında”.

Dördüncü dönem Meclis çalışmalarında 7.11.1932 tarihinde; TBMM’nin yapmış olduğu celsede Türkiye’nin Milletler Cemiyeti’ne üye olması nedeniyle Fransa Meclisi tarafından alınan memnuniyet ve tebrik kararından dolayı Elazığ Milletvekili Hüseyin Bey, Erzurum Milletvekilleri Dr. Hakkı Şinasi, A. Samih, Necip Asım, Çorum Milletvekili Doktor Mustafa, Kars Milletvekili Muhittin, Ordu Milletvekili Ahmet İhsan, Diyarbakir Milletvekili Zeki Mesut, Bolu Milletvekili Doktor E. Cemal, Erzincan Milletvekili Saffet, Malatya Milletvekili Muttalip tarafından Fransız Mebusan Meclisi’ne Türkiye’nin Milletler Cemiyeti’ne girmesi nedeniyle aldığı tebrik kararından dolayı en derin his ve teşekkür ile barış için tüm milletlerle birlikte çalışma arzusu yönünde karar alınması teklif edilmiş ve ittifakla bu karar Meclis’te kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin Türkiye’deki Suriyelilere ait emlak ile Suriye’deki Türklere ait emlak hakkında Fransa Hükümeti ile Ankara’da yapılan antlaşma Meclis’te görüşülmüş Hüseyin Bey’in muhalif oyuna karşın antlaşma tasdik edilerek kanun layihasının kabulüne 02.01.1933 tarihinde oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Elazığ'da 6 Ağustos 1933'te köyüne giderken hastalanmış tedavi görmesine rağmen iki gün sonra vefat etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatil döneminden sonra yeniden çalışmaya başlayınca 1 Ekim 1933 günü saat 14.00'te yapılan birinci celsede Elazığ milletvekili Hüseyin Bey'in vefatı nedeniyle Başvekâletten gelen tezkere görüşülerek bir dakikalık saygı duruşunda bulunulmuştur. Ardından ailesine taziye telgrafı çekilmesi kararı verilmiştir. Yerine Divân-ı Muhasebât Reisi Fuat Bey ve emekli Erkân-ı Harp Miralayı Fuat Ziya Bey aday gösterilmiş ve 1933 yılı ara seçimlerinde her iki isim Elazığ milletvekili seçilmiştir. 8 Ağustos 1933 yılında vefat eden Hüseyin Gökçelik'in mezarı bugün Elazığ ili merkeze bağlı Bölüklü Köyü mezarlığında bulunmaktadır. Mezar taşında ise şunlar yazmaktadır:

“Hüve’l-hallâkul-bakî

Dâr-ı fenadan dâr-ı bekâya eyledi rihlet

Hak Tealâ makamın eylesin cennet

Elaziz Mebusu Hüseyin Bey'in Ruhiçün El-Fatiha

Sene 1350”

Ömer Osman UMAR- Melek YENİSU

KAYNAKÇA

Kaynakça

I.Arşivler

B. C. A., 30. 10. 0. 0/6-31-1.

B. C. A., 30.10. 0. 0/3-17-13.

B. C. A., 30.10.0.0/7-41-21.

B. C. A., 30.10.0.0/7-41-22.

II. Resmi Yayınlar

https://www5.tbmm.gov.tr/TBMM_Album/Cilt1/Cilt1.pdf, Erişim Tarihi: 26.06.2023.

[https://www5.tbmm.gov.tr//develop/owa/td_v2_istatistik.tutanak_hazirla?v_meclis=&v_donem=&v_yasama_yili=&v_cilt=&v_birlesim=&v_sayfa=&v_anabaslik=&v_altbaslik=&v_mv=H%DCSEY%DDN%20BEY%20\(H%DCSEY%DDN%20G%D6K%C7EL%DDK\)&v_sb=ELAZI%D0&v_ozet=&v_kelime=&v_bastarih=&v_bittarih=](https://www5.tbmm.gov.tr//develop/owa/td_v2_istatistik.tutanak_hazirla?v_meclis=&v_donem=&v_yasama_yili=&v_cilt=&v_birlesim=&v_sayfa=&v_anabaslik=&v_altbaslik=&v_mv=H%DCSEY%DDN%20BEY%20(H%DCSEY%DDN%20G%D6K%C7EL%DDK)&v_sb=ELAZI%D0&v_ozet=&v_kelime=&v_bastarih=&v_bittarih=), Erişim Tarihi: 26.06.2023.

TBMM Zabıt Ceridesi, Cilt: 10, Devre: 4, İçtima: 2, 2.

İnikat, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d04/c010/tbmm04010002.pdf>, Erişim Tarihi: 26.06.2023.

TBMM Zabıt Ceridesi, Cilt: 12, Devre: 4, İçtima: 2, 22. İnikat, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d04/c012/tbmm04012022.pdf>, Erişim Tarihi: 26.06.2023.

TBMM Zabıt Ceridesi, Cilt: 17, Devre: 4, İçtima: 2, 71. İnikat, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d04/c017/tbmm04017071.pdf>, Erişim Tarihi: 26.06.2023.

TBMM Zabıt Ceridesi, Cilt: 17, Devre: 4, İçtima: 2, 72. İnikat, <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d04/c017/tbmm04017072.pdf>, Erişim Tarihi: 26.06.2023.

III. Gazeteler

Turan Gazetesi, 19 Teşrinievvel 1933.

IV. Tetkik Eserler

AKIN, Rıdvan, **T.B.M.M. Devleti (1920-1923)-Birinci Meclis Döneminde Devlet Erkleri ve İdare**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2008.

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi Milli Mücadele ve T.B.M.M. I. Dönem 1919-1923**, Cilt: 2, TBMM Vakfı Yayınları No: 5, Ankara, 1995.

DEMİREL, Yurdal, **Pulutlu Halil Efendi Hayatı ve Hatıraları**, Manas Yayıncılık, Elazığ, 2006.

ÖZTÜRK, Kazım, **Türk Parlamento Tarihi II. Dönem 1923-1927**, Cilt: 1, TBMM Vakfı Yayınları No: 1, Ankara, 1995.

ÖZTÜRK, Kazım, **Türk Parlamento Tarihi III. Dönem 1927-1931**, Cilt: 3, TBMM Vakfı Yayınları No: 1, Ankara, 1995.

Satvet-i Milliye Gazetesi, (Transkripsiyon ve Asıl MetinYayına Hazırlayanlar: Erdal Açıkşes-Zafer Çakmak), Elazığ, 2003.

YEDEK, Şahin, **Elazığ'da İdari, Siyasi ve Sosyoekonomik Hayat (1923-1950)**, ATAM, Ankara, 2018.

V. Tezler

UZ, Mustafa, **Elazığ Mebusu Hüseyin Gökçelik (1876-1933)**, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Tarih Ana Bilim Dalı / Tarih Bilim Dalı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırşehir, 2018.

Not: Diğer **I. Dönem Elazığ Milletvekilleri** için [tıklayınız](#).

13/10/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/huseyin-bey-gokcelik-1867-1933/?pdf=6410> adresinden erişilmiştir